

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

A GAZDÁLKODÁS GYAKORLATÁBÓL

A TERMELŐSZÖVETKEZETI SZÖVETSÉGEK REGIONÁLIS INFORMÁCIÓS TEVÉKENYSÉGÉRŐL

ILLÉS TIBOR

A negyedik naptári évet kezdték meg a termelőszövetkezetek társadalmi érdekképviselői szervei, a területi szövetségek. A működésük óta eltelt időszakban a gazdaságirányítási rendszer átalakulásával összhangban igen jelentős gazdaságpolitikai, termeléspolitikai változások történtek. A területi szövetségek hol több, hol kevesebb sikerrel beilleszkedtek környezetükbe, és kialakították, illetve ma is alakítgatják újszerű gyakorlatukat. A szövetségi munkában új munkastílus született. A gazdaságirányítási rendszer korszerűsítéséből következő feladatokat progresszíven ítélik meg, és a szövetségek munkájában az önkormányzati elemek erősödése mindinkább tapasztalható.

A szövetségi munka számos sajátos területéből most csak egy tevékenységi kört szeretnék kiragadni, éspedig a területi szövetségek információs munkáját.

Egyre erőteljesebb, újszerű jelenség tanúi lehetünk. A területi szövetségektől — a gazdaság- és termeléspolitikai elhatározások és az üzemi magatartások ismeretében és mindkettő befolyásolására — egyre több, úgynevezett értékelt, „a körzethez idomított” információ kerül ki. Ez a tény önmagában is érdekes, és úgy tűnik, hogy az ilyenféle szövetségi munka gyakorlati értékűvé nő ki. E munka gyakorlati értékét mostani útkereső szakaszában hiba volna lebecsülni, a gazdaság- vagy a termeléspolitika, illetve a gazdaságok részéről.

Az információs munka eleinte érthetően a tagszövetkezetek termelésének elemzésére és a közgazdasági környezet impulzusainak gyűjtésére, illetve továbbítására épült. Magától értetődő, mert erre volt meg a szakértelm, a tapasztalat és az igény. A termelőszövetkezetek információs igényét és a területi szövetségek információs szolgáltató tevékenységét nyilván meghatározzák a természeti-közgazdasági adottságok, az ágazatok méretei és a termelés volumene. A területi szövetségek mindenesetre felismerték azt a lehetőséget, hogy az országos átlagokban, arányokban vagy volumenekben kifejezett és célul kitűzött termeléspolitikai elhatározások, valamint

az üzemek közé jó hatásfokkal illeszthető be az információ szolgáltatás. Sőt, elkerülhetetlenek ezek a szolgáltatások.

Vegyünk szemügyre néhány példát. A Dél-Békés megyei Termelőszövetkezetek Területi Szövetségét az egyik határozott termelési profilú, homogén tájegység termelőszövetkezetei hozták létre. A termelőszövetkezeteket érintő legátfogóbb információs szolgáltatásuk az 1970. évi tervezéshez készült. A szövetségben már 1969. szeptemberben kidolgozták és a tagszövetkezetek rendelkezésére bocsátották az 1970. évi terv készítéséhez szükséges információkat.

Vajon egy erősen homogén termelési szerkezetű körzetben milyen módon fejthető ki ilyen alapvetően fontos információhalmaz. A szövetség titkársága a következő megoldást választotta:

1. az 1968. évi eredményeket tényszámok alapján elemezték; 2. jövedelmezőség szerint csoportosították a termelőszövetkezeteket; 3. a szövetségi, illetve a három jövedelmezőség szerint elkülönített csoport súlyozott átlagából vontak le következtetéseket és 4. ezekre alapozva tették meg ajánlásaikat.

A szövetségeknek a tagszövetkezetek önállóságát nemhogy csorbítaniok, hanem erősíteniök kell. Ilyen helyzetben csakis az önkormányzati elemekkel, a szövetségi fórumok jóváhagyásával lehet operálni. Ajánlásaikban messzemenően hangsúlyozzák is, hogy a termelési terveket külön-külön a termelőszövetkezeteknek kell elkészíteniök, megfogalmazható adottságaik, érdekeik alapján.

Vegyünk egy másik példát. A területi szövetség körzetében például igen előkelő helyet foglal el a seprőcirok termesztése. Ebben az ágazatban a termeléstől a végtermék kibocsátásig termelőszövetkezeti közös vállalkozásuk, az ún. CITEV koordinálja a termelést. 1970-re a prognózisuk értékesítési gondokat jelzett. Ezért a szövetség titkársága a ciroktermőterület 10–15%-os csökkentését javasolta. Ezt a problémát a CITEV-ben tömörült termelőszövetkezetek nyilván érdekeik tiszteletben tartásával, a méltányosság alapján, maguk között megoldották.

A két példából — szövetségenként több tucát hasonlólt feltételezve — megállapítható, hogy az úgynevezett értékelt üzemi termelési információk iránti szükségletet a szövetségek egyre növekvő mértékben kielégítik.

Figyelembe kell venni azonban, hogy ez a munka egyértelmű és viszonylag könnyen szervezhető. Túlságosan is egyoldalú lenne ezért, ha a szövetségek információs tevékenységét csak az üzem belüli termelésre szűkítenénk le.

Jóval nehezebb feladat elé állítja például a szövetségeket, ha a termelés, a feldolgozás, az értékesítés az üzemi kereteken túlno, valamiféle társulásban, vállalkozásban, vagy vállalatban szerveződik, vagy — éppen a nagyobb hatékonyság elérése érdekében — a termelésnek ilyenekben kellene szerveződni. Manapság ez az utóbbi jelenti a nagyobb problémát. Ilyen helyzetben a szövetségi információs tevékenység sokkal bonyolultabbá válik. Sok esetben a félreértések, a közöny falának áttörésével kezdődik a

GA
mu
mé
áll
fel
tác
szü
ko
ut
ké
szü
dáv
mü
fél
10
az
for
a
leh
ler
me
ség
A
vá
kés
leh
me
szü
ve
rő
va
szü
he
ho
nes
pec
po
ka
bo
np

munka. Nyilvánvaló, hogy az információs tevékenység valami újnak, eddig még nem voltanak a létrehozását célozza. A kérdés az, hogy milyen eszközök állnak a szövetség rendelkezésére. Nyilván elsősorban beszéltet az ügyről, felkelti a figyelmet, tapasztalateseréket, tanulmányutakat rendez, konzultációkat tart, megvitatja a TOT ajánlásait, elemzéseket ad közre stb.

Megfigyelhető, hogy azokban a szövetségi körzetekben, ahol a termelőszövetkezetek gazdasági adottságai már lehetővé teszik a közös vállalkozás, az együttműködés kiépítését, ott is huzamos és intenzív munka után alakultak csak ki az együttműködés különböző életképes formái. Példaként lehetne említeni a bácskai (Baja), a kalocsai és a komáromi területi szövetségeket. *Az összes termelőszövetkezeti társulás mintegy 10%-a (21) például éppen Komárom megyében működik.* Mindezt kettő, sőt három éves munka előzte meg. 1969-ben a szövetség körzetéből 350 szakember bel- és külföldi, 42 külföldi tanulmányúton vett részt. A különféle tapasztalateseréken 10–12 ágazatban dolgozó 680 szakember vett részt. Íme az alap, amelyre az újszerű, hatékonyabb termelést szervező információs munka építhető.

Az üzemi magatartásokat és a gazdaságpolitikai elhatározásokat is formáló aktív szövetségi információs munka nyilván folyamatosan segíthet a szubjektív és egyéb akadályok elhárításában éppen a szövetségi munka lehetséges eszközeivel.

A cselekvésre, döntésre érlelt helyzetek kidolgozásához nélkülözhetetlen az önkormányzatban rejlő lehetőségek mozgósítása. A kollektív véleményformálás fórumain: a küldöttgyűléseken, a bizottságokban, az elnökségben szövetkezeti vezetők foglalnak helyet és vitatnak meg kérdéseket. *A társadalmi érdekképviselői szerv, a területi szövetség állásfoglalásaiban nyilván tükröződik, hogy tagjai egyenként hogyan vélekednek a szönyegen levő kérdésekről.* Véleményalkotásuk pedig összefügg informáltságukkal. Meglehetősen bonyolult kölcsönhatás érvényesül itt: *a szövetségi apparátus információs munkája befolyásolja a szövetség állásfoglalásait is,* vagyis a termelőszövetkezeti vezetők egyéni és a társadalmi érdekképviselői fórumon résztvevő termelőszövetkezetek együttes véleményét, ahol érdekeik egyeztetéséről, vagy az egységes megítéléshez szükséges elhatározások kialakításáról van szó. Újszerű feladatokat ígér a körzet szükségleteit szem előtt tartó széles körű regionális információs tevékenység, melynek legavatottabb műhelyei a területi szövetségekben kereshetők.

Автор, который является экономистом надъредского кооператива «Селёшкерт» — одного из крупнейших виноградарских производственных кооперативов — в своей работе исследует то, что за счет использования возможностей, предоставленных хозяйственной реформой, какой дополнительный доход может получить хозяйство поднятием степени подготовленности виноградарской продукции и использованием возможности многоканальной реализации. Определил, что на 1 кад. хольд площади виноградников самый большой доход дает реализация разлитого в бутылки вина и лучшую цену можно достичь при непосредственной продаже потребителю.